

Na otázku, kdo nyní po vyzdvižení vrchnosti v tomto zástoji oučinkovati má, rozhodlo vys. slav. c. kr. zemské držitelství s výkonem od 29. listopadu 1850 čís. 5201 L. G. B., že představenstva k tomu povolání jsou.

Když se následkem toho představenstva poukazují, s ouplnou přísností hleděti na to, aby se škola pilně navštěvovala, a proti nedbanlivým dle onoho zákona nakročílo, ukládá se jim za povinnost, vždy při konci měsíce března a září předepsané výkazy sem předložiti, a v pádu potřeby se podpory c. kr. podkrajského úřadu dovolati, který přísně na to hleděti bude, aby se zákonu zadost stalo.

O tom se také velebné duchovenstvo a p. učitelové v známost uvádějí s vyznáním, aby dle § 178 výkazy nedbanlivých představenstvu se doručily, spolu očekávajíc, že v tomto zástoji nejenom sami oučinkovati, nýbrž také představenstva podporovati, ano v pádu neočekávaném, že by snad některý z posledních spotřebnou přísností nakročiti opominul, to sem oznámiti neopominou.“

(C. k. okresní hejtmanství na Smíchově dne 17. února 1852. NPMK, i. č. 14–4, rukopis. Podepsán c. k. okresní hejtman Miltner.)

• • •

Silvestrovské patenty, účinné od 1. ledna 1852, načas zastavily svobodomyšlný vývoj společnosti prosazovaný v celé monarchii po roce 1848. V období bachovského absolutismu nastala zejména ve školství zcela nová situace, která nebyla pouhým návratem do doby před březem 1848. Doba předbřeznová byla charakteristická tak zvaným státním církevnictvím, tedy náboženskostí organizovanou státem za současně vynucené a státnímu vedení podřízené účasti katolických církevních hodnostářů. Tento stav z dob osvícenského absolutismu převzal i metternichovský policejní stát. Rok 1848 přinesl právní úpravu školských předpisů. Definovány již byly školy veřejné a školy soukromé, mezi něž se počítaly i školy církevní. Na školách veřejných byl posílen vliv státu na posvětštění výuky. Tento stav zcela zásadně změnil císařský patent ze dne 5. listopadu 1855, jímž byl vyhlášen konkordát mezi Rakouským císařstvím a Apoštolským stolcem.⁸⁸ Na jeho základě došlo k svěřeni dozoru nad veřejným školstvím katolickým církevním autoritám. Nastala éra tak zvaných konkordátních škol.⁸⁹

• • •

Karel Alois Vinařický (1803–1869)

„Tluče bubeníček, tluče na buben, a svolává chlapce, chlapci, pojďte ven!“ slova říkanky, se kterou se v dětství setkal snad každý. Málokdo ale zná autora. Byl jím

88) Císařský patent ze dne 5. listopadu 1855 č. 195 ř. z., kterým se vyhlášíje úmluva (konkordát) uzavřená mezi Svatou stolicí a Rakouským císařstvím r. 1855.

89) Horák, Zábaj. *Církev a české školství. Právní zajištění působení církví a náboženských společností ve školství na území českých zemí od roku 1918 do současnosti*. Praha: Grada Publishing 2011, s. 22–24.